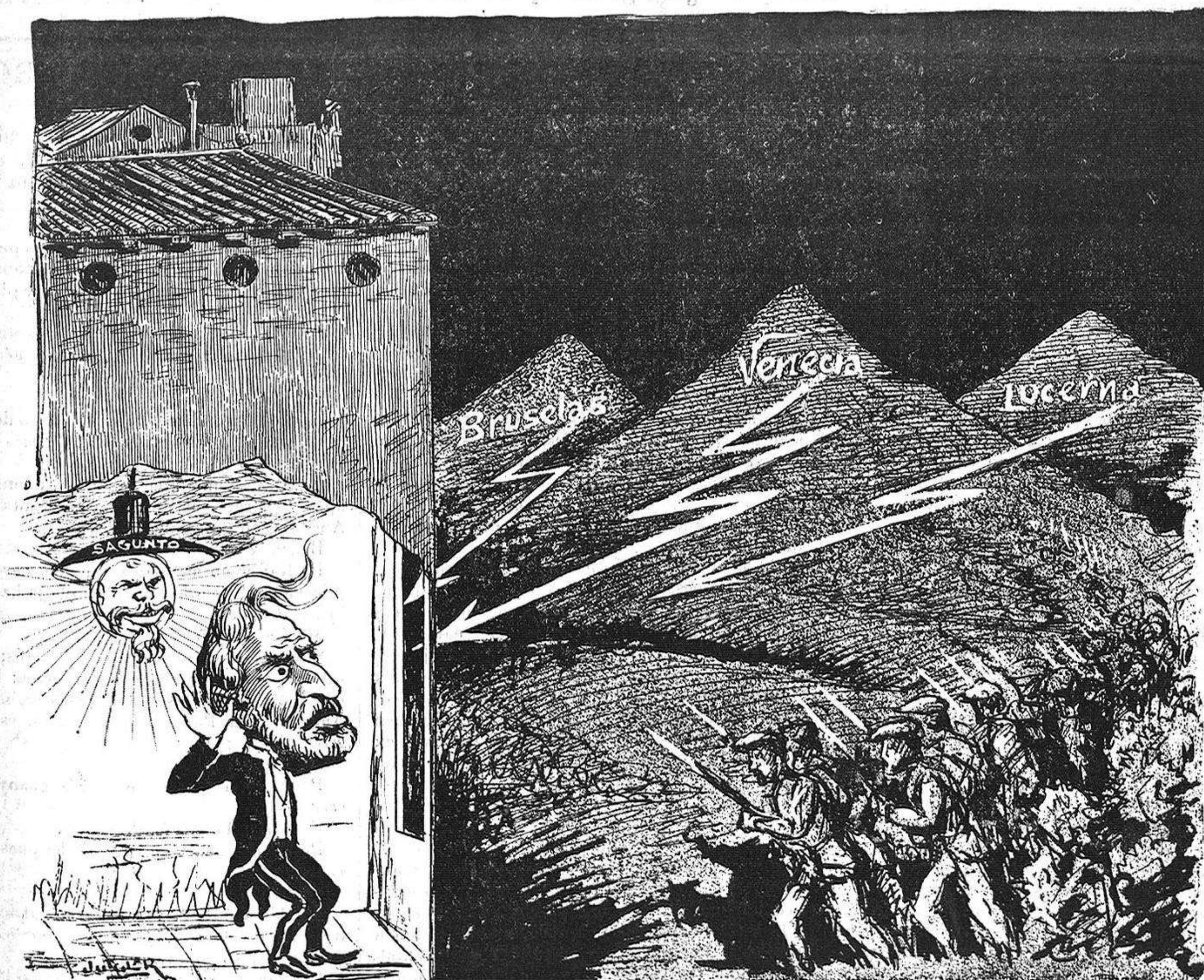

Administració: Fontanella, 5, entressol, 1.ª — La correspondencia al Administrador

¡JA VENEN!!

—¡Santa Bárbara, ajudeume!
¡Ja venen, ja son aquí!!

¡¡¡Jo no he trencat may cap olla!!!
¡¡¡No 'm feu ré, y seré carlí...!!!!

LO CACICH

Lo cacich es la bestia més horrible, de totas quantas fan mal devall l' ample y blava capa del cel.

Lo propassaré tan sols á parlar del cacich, m'egarrifa y 'm fá tornar la pell de gallina.

Preferiría trobarme devant d' una hiena, d' un tigre de Bengala, d' una pantera de Java, d' un lleó del desert, casi del mateix dimoni, que no ensopregar ab un cacich, bestia sempre aconsellada per Llucifer. Perque 'l lleó, la hiena, 'l tigre, la pantera y totas las feras que jauhen en l' arenós plá del desert solitari y feréstech, sols tenen instant, y 'l cacich, pensa. Aquesta es la inmensa ventatge que té sobre aquestas feras, y aquesta es la circumstancia que 'l fá més horrible que elles.

¡Deu vos guardi á tots de la sarpa malehida d' un cacich!

Es una bestia espantosa criada als pits de l' estúpida Llibertat liberal; cadei bort del vil parlamentarisme; sombra de Satanás; fill del infern; execració dels homes honrats; deshonra viva, perpetua y constant del sistema; sombra sinestra del esperit del mal; auguri terrible de la fatalitat, herald execrable de la concupiscencia y àngel fatídich de la ambició més impúdica y del egoisme més refinat.

Lo cacich no fá may res en benefici de ningú; tot ho vol per ell; sos propis amichs, sos mateixos corregionaris, sa família, sa patria, son Deu, tot ho trepitja; logra lo que ambiciona, sens mirar lo que li costa; ho vol, es omnipotent, y ho té. Res l' afronta, res l' espanta, res lo deté. L' inocència, la virtut, l' honor, la vida, tot cau á sos peus, y si 's proposa enrejolar sa cambra ab aras sagradas, las trepitjará ab sa pata asquerosa, sens una turbació en son rostre, un dolor en son cor, ni un plor en sa ànima.... ¡es horrible! Ell no 's detura per res; si vol un honra, la roba; si li sobra un home, 'l mata.

No heu sentit parlar may d' aquestas collas que 'ls hi guardan las espatllas? ¡Es clar que sí! Repareu; las forman homes viciats y corruptos, matons de casas de joch, y pinxos de casas.... pitjors, sempre ab la blasfemia á la boca, per la que llenjan un baf d' aiguadent y tabaco que empesta; lo garrot á la mà, la pistola á la butxaca, y 'ls ulls als.... rellotges y portamonedes de la gent de bé.

Aquesta es sa cort, aquests sos amichs; y encara després de tot, tota aqueixa caterva d' homenots al costat del cacich.... ¡semblan honrats!

Lo cacich disposa de gran influencia y brillant posició social, y per regla comú se carteja ab l' amo del cotarro, ab l' home de l' auca, ab lo cacich més.

Contra tot atenta; la justicia incorruptible, la milícia invulnerable, l' Estat suprem, son, més de un colp, objecte de sas tentacions infames; no dich que logri lo que vol—á poch á poch—dich que 'ls tenta. Y fins.... ¡perque no dirho! y fins, á voltas, truca ab hipocresia á las mateixas portes de l' Iglesia de Deu, y, de vegadas, s' alaba d' haver fet nombrar un bisbe ó un canonge. Tampoch dich que sigui cert—enteñemnos—dich que se 'n alaba.

Lo cacich no té cap virtut, pro posseheix tots los vícis. Per lo general un cacich es lo compendi y la quinta essència dels set pecats capitais; es lo quart enemic de l' ànima, es la personificació de tots los pecats que claman venjança contra l' Espirit Sant, es la vivent protesta del Decàlech, es, en ff, tot lo contrari del que deu ésser un home de bé.

Per xó es cínich, lúbrich, ambiciós y embustero.

Ment quan fingeix religiositat, y quan va á missa, y quan aparenta virtut y honradés; y ment quan riu y quan plora, quan está alegre y quan está trist, quan parla y quan calla, sempre, sempre ment. Lo cacich está divorciat ab la veritat, precisament perque aquesta es una qualitat dels homes honrats.

¡Aixó sí! Las paraules las té dolsas com la mel, es una sirena per lo general; mes los fets son més amaracs que 'l fel y més tristes que la mort y més abundants que 'ls d'una epidèmia.

Lo cacich es sempre home de talent, es sempre un cap de brot; veritat es també que tot aixó 's necessita per viurer enganyant continuament.

Ell parla de religió, de moral, de justicia, d'arts, de ciencias, d'industria, de comers, de milícia, de tot; y 's comprén, ell necessita saber los principis ab que 's fundan las ciencias, las reglas en que 's basan las arts, los preceptes sobre que descansa la moral, la disciplina ab que 's regula la milícia, las relacions ab que 's comunican comerciants é industrials. Si no fos aixís, ¿com falsejaría principis, y desbarataría reglas, y xafaría preceptes y trencaria relacions? Per ser dolent es necessari saber lo bò, si 's vol fer ab

picardia que dissimuli 'ls mals intencions, y 'ls perniciosos fins que un se proposa.

Un altre malignitat te 'l cacich, y es lo ferho tot á la sombra, sordinament, furgant com taup, sota terra, á las fosques com los llops, ab villanía com los cafres. Devant del altiu es sempre humilt com un colom, en front lo mans es altiu com un lleó; cara á cara de tots astut com la serp, traidor com la hiena, vil com l'os blanch.

Son distintiu es l' ambició, son lema: "primer jo, després jo, sempre jo, y acabat.... jo."

Tots moren ab lo cor trossejat per la lluyta continua de tots los apetits: "Vull or" li diu l' avaricia; "Vull plahers" li diu la luxuria; "Vull manar" li diu la superbia; "Tinch fam" li diu la gola; "Tinch son" li diu la peresa; "Ho vull tot" li diu l' enveja; "Venjansa contra tots" li diu la ira. ¡Aixó 'l mata! ¡No pot satisfer á l' hora tots aquests brams d' ignominia y de llot!

¡Sembla mentida que càpiga tanta vilesa dins los cos raquitich d' un sol home!.....

Lo dia que 'l poble desperti.... ¡quina penjada!

R. DE LL.

POBRE ESPANYA!

¡Pobre Espanya nau perduda que navega debatuda per las onas, sens pilot;	rema fera y 'ls ulls gira á Qui espera ó bé salvarte ó morí.
¡Pobre Espanya sens ventura! Pobre Patria que segura sens pensarho veus ta fi; girat, girat,	¡Pobre Espanya! ¡quánt t' anyora! Qui tas penas sempre plora al véuret sens cap consol. ¡August Princep socorreula! ¡que no morí! ¡ay, salveula!
	Y aixís será, si Deu vol. ROCH.

Cada poble té'l govern que's mereix?

VII

¡Ah, doctor de la meva animeta! vosté 's permeté parlar de calsas, al formular son argument, y jo li suplico que no 's serveixi per ara de conseñant paraula, que no está la Magdalena pera tafetans, ni jo pera caborias de certa mena. M' ocupa l' estudi de un tema general; ne parlo en sentit general; no busco conflictes, sinó que 'ls aparto del camí. Mes, com que tal volta algú pot recordar alló de la vella de la fábula que 's vaya lletja en tot los miralls, m' apar que lo millor es que no parlém jamay de calsas encara que procurém indagar en qué consisteixen, qui deu portarlas y qui las porta en pobles mal governats. Pensava que á fi y efecte d' evitar lo mot terrible, seria bò emplear una sort de perifrases, substituïnt la paraula calsas per alló que 's posa pe'ls peus y s' apreta á la cintura. La perifrase no es pas molt correcta, es massa llarga y fins pot fer confondre las calsas ab los calzots, pero aquests dos com son iguals, *unitatis unitandis* y ja n' hi haurá prou pera que vosté m' entengui, tota vegada que es admés per la ciencia que si 'l llenguatje té son origen en la naturalesa, las paraules son purament signes convencionals de las ideas.

Dich, donchs, que alló que 's posa pe'ls peus y s' aprera á la cintura no 's trova en los deberes del ciutadà, perque, si be no coneix aquell célebre manual francès que 'ls conté, á no estar jo molt equivocat, tot deber importa l' idea d' inferioritat, de subjecció, d' obediencia respecte d' un altre, que, per lo mateix que té un dret correlatiu, es superior y es dueno d' exigir lo cumpliment del deber. Entenç que en aquest ordre d' ideas, lo qui pega mana, 's convierteix en qui mana pega; aixó es, qui está en el deber, si no reb se trova en condicions, no de pegar, sino de rebre; ergo no es aquí ahont está alló que busqué.

Per altre part la doctrina del deber es elàstica, tal volta més que la goma, en aquesta sort de materias, de modo y de manera que no 's presenta fácil trauren una base sólida y segura pera edificarhi res estable y concret. Aquí, á França, á Italia y á tot arreu ahont hi ha aqueixos partits, que 'ls sabis entenen ser necessaris pera la bona marxa governamental, los ministerials li dirán que 'l poble está en el deber de donar tot son apoyo al govern, així fassi totes las gatades imaginables; los d' oposició li assegurarán com article de fe que 'l deber del poble consisteix en

negarli l' aigua y 'l foch, encara que sia 'l menos doblent possible.

Admesos los partits, no n' hi dich pas res de tot lo que 'n devalla. La disciplina es lo primer deber de quants los forman: cal fer lo que fa 'l cap de colla y es precis anar ahont va ell: qui no segueix al manso, queda fora del remat ab la taca d' una excomunió que, si no 's tracta d' un cap d' ala, jamay més mereix perdó. Així la conciencia individual deu plegarse, doblegarse y resignarse, perque la gent de partit son homes fets de dues pessas, tenen doble naturalesa; deyan, de la conciencia del home s' aixeca la conciencia política; los deberes del home callan sempre que parlan los deberes de partit. Lo partit avans que tot, com deyan lós antichs progressistas, ó com deyan en altres termes Castelar: *entre la fe de mi madre y la libertad, opto por la libertad*.

L' home de partit deu tenir la conciencia á prova de bomba, perque aixó sí, la conciencia constitueix un altre deber indiscutible. No vol dir res que la matèria de govern sia mudable y transitoria en molta part; no significa res que 'ls pobles viscan en lo temps y que aquest plaga s' entretinga en cambiarlo tot y trastocarlo tot; *somos ó no somos*; ahir ha de ser avuy com ho serà demà, ó com diu aquell lema, cada any repetit en las composicions dels Jochs Forals: "catalá soch y seré fins y á tan que moriré." L' estatua de marmol d' en Pi y Margall s' ha fet estimable per sa constància, per sa consecuència en las doctrinas silanagmàtiques de tota la vida, encara que qui l' admira las creuix funestíssimas. D' aquí 'n proveu un altre aspecte de la conciencia política: la necessitat de sostener lo que no 's creu, per més que fassi pessigollas y fins butllofas en la pell de la conciencia individual.

¡No 'n tindràm poca de tela si continuem examinant la teoria dels deberes!

Ja 'm sembla veure que vosté somriu y sentir qu' exclama: no entenç pas així la paraula deber: jo parlo dels drets socials que son al mateix temps deberes socials y estimo qu' en lo cumpliment d' aquests s' inclou lo ue vosté busca ab empenyo digne de millor causa.

Si no m' enganyo, amich doctor, aixó no passa d' un cercle viciós; ne parlaré. —R.

TELEGRAMAS URGENTS

Madrid, 2.

La por puja qu' es un contento; 30.000 lliberals atacats de dita enfermetat temen que se 'ls hi compliqui 'l trancasso, y 'ls atrapi al llit l' hora del.... (cop de censura). —Quimet.

Madrit, 2-3 3/4 de 15, nit.

Un grup d' homes molt coneiguts per sas idees retrògadas, posan forces per las cantonades dels carrers. Se creu que aixó es síntoma de pluja. —Flaviol.

Ceuta, 3-4'45.

Los lliberals d' aquest penal, esperan als altres en la primera embarcació qu' arribi. S' acaben las obras de ensanche del edifici. —El Panoli.

Habana, 2-4'50.

Se creu fundadament que 'n Blanco demanarà cuartos aviat. —Lo Virolet de Sant Quim.

París, 2-5'10.

Mr. Day té un cólich espantós, á conseqüència dels àpats devorats, en Montero li recepta en llatí, y l' Abarzuza tús en anglés. —Trousseau.

Berlín, 2-5'25.

Lo Kaiser no ha anat á Espanya per por de complicacions. L' emperatriu diu que ja ha entrat en carior. —Mos-ka.

Manila, 2-5'45.

S' han acabat los mantons y l' arrós; Dewey está percut com un xino, per una xina; l' Aguinaldo l' busca ab 12 cafres: se creu que 'l trobará: en Panxa-Ampla y Joan Portela sempre varen esser amichs. —Krick Krok.

Madrit, 2-4'50.

Per la gana que hi ha no 's guanya res. —Llop-cerver.

Fernando Poó, 2-5'10.

Pòrtinlos quan vulguin. —Hi ha puesto per tots. —Gardela.

París, 2-5'25.

La Comisió de la pau s'ha trencat lo peu, y no pot dir piu, perque ha caigut en un pou. —Piú.

Gerp (alta montanya) 2-5'40.

Los pins fan moguda. Paper carlí á la vista 115'99; pobres de nosaltres si arriba al 116. —Juspineda.

Venecia, 2-6'40.

Ojo.... (La censura ens ha borrat la firma).

S' está agotant la edició de 10

FOTOGRAFFÍE VIGATANE

I nuovi promesi

—¡Recontrí! Capo di Lupia, dime ¿che sono quelle gagnote che si fano gli due giovenel-li appostati al pede d'un pilare in questa Piazza tan grande? —Ed il Capo Excel-lentíssimo mi risponde: —Fritti dei mei peccati, foca, foca tan bel-la pareca ch'e la notta cómica di questi giorni. Visconti Virosta s'apel-la l'oggetto dei principali commentari. ¿Non osservas il suo posatto frente la sua raspa? Goimoso più più che la gomma arábica, inclina 'l suo cosso gótic como la cathedrale di Burgo, incartronato como gli enagüi d'una signora, complimento como una monna ballerina. Non e capasso di manjarsi le criature como gli carlini; sembla un altro Cavagliere di la trista figura, un nuovo Mariano del-le Gavie, in una parola, un sancto di guixi barratto.

Nel pocco tempo che parsigue al-le mosse di questa ciuità ia ha tastato molta scudel-la di carabassa; mais par fine s'ha präsentato col vigotti rifilato e 'l corbatino tan lúcido, e la sua seletta clenxa bifurcata nel medio del capitolo, che oggi ia parla franca-mente col-la sua adorable sifide, ch'hasta l'ha convidato due volte a manjare un stuffato di pebrott scalibati con tommatti, di seva con bitxo al-la grælla; e per tallo, quattro butifarre incontrate nel-la Cooperativa nominata *La Communa*, che il grande dipósito de le langonisse tobe e 'l magatzimo dei li-cuori più aromáthici che l'Anisso del Mono e del Mico.

Ei-la, la sua promesa, é molto discretta, ed é la coqueta d'altri jioveni ch'ossi li fano la trabetta. Prima di cosso como una ceril-la, si rimena tanto, che sembla spiritata di dintre e di fora. Ed e coqueta, non di farina, sinon cucca di polvi del-la mare Cel-lestira, polvi che nel-la sua cara si tórnano bianchi como un scarbato.

—Dom Capo, ancora no s'ha acabatto la rilazione?

—Calma, calma, Dom Fritti del-le cassolette dei mei genol-li, ch'are vene la buona cosa: così vano le carte dei sui primi amori, le quoale col-la tua máchina poterás riproduzire junte al-le sue fotograffie che so pogutto pispare, ficando al-le sue butxache la mia mano che des-de' alashore ha fetto pudore di pitxulf.

—Llegimmo donchi:

"AL-LA MIA INGRATÍSSIMA AMATTA

Manolina Patatta.

Mia amica, mia amica:
il mio amore é tan vero,
che veio mi torno lero
no trovando una musica
d'un poëta, d'un cantore
che la piu dolsa posside,
puigi ch'ara ia se 'm vide
l'âma contra clarore.

Quando 't miro intussiasmatto
penso che 'm moro di gojo,
e dico stando mitx bojo
tu ets la gatta; io so 'l gatto.

La tua cara torratta,
il tuo nasso buffono
como il brocco d'un porrono,

la vista di xoccol-latta,
i tu negri cabel-li,
le tue pelude orel-le,
alcune pigue vermel-le
e gli lavi ossi vermel-li,
captivano 'l mio cuore
nel grado summo, tan alto
che ia 'm trovo tot malalto
morendo per te d'amore.

Si e dolsa l'amistá tua,
piu dolsa é la tua vista
che 'm mata ab miratta trista
e 'm lliga un nuso á la cua.

Si 't veio al mio devonto
di capo a pede trimolo
e ara pensanti tan solo
mi quedo mutto di spanto.

Visconti Virosta.

—Cossí la contesta:

"Signore Visconti Virosta.

Vici.

Mio caro: Le tue clamazone m'han mogutto á direte che dimane al-le nuove del-la notte mi troverás al-le volte di baixi, frente di ca la Demonio, parlando col-la mia cusina, la rossa che stimavas con tutto 'l cuore e tutta la freisura. Mi faltano dieci riali per fere posare mitje sole e taloni al-le mie pol-lachre nel-la casa Baldiri, proveetora del-la familia Liri; mi falta una agul-la per sostenire 'l mogno, é la voldria tan ricca como la che porta la xuflera; mi faltano alcuni drappi per tráuremi gli mocchi del nasso é una capsula dei polvi di matare le cucche, parche no m'agrade la piccore.

Si tutto questo m'intregas demane al-le volte di baixi, non seré piu ingratta ni 't faré fere 'l potxinel-li.

Una cosa ti supplico: non caminis massa dretto ni tanpocco gepperutto; non miris la cara di pomme agre del-le altre mosse, parche del contrario non sirá piu tua

Manolina Patatta.

—Dom Capo ¡quanta picardía nel maggino del-le raspe!

—Ara vi rifferiré la storia d'una stupenda trippa e la vita e mirácoli d'un homo secco como un chiavo che xuppa una pippa xinesca di modernista.....

—Dom Capo, vi ringrazzio tropo; mais oggi non pote sere, parche e multo tardo e ancora ch'han enceso l'el-lectricità, stamo al-le fosche; sono le millo-re di Jerosalemo: "con mes anemo, méno valemo."

Despidito hasta un altro giorno del Excel-lentíssimo Lupia, vi communico, lettori diletti che sto preparando pel sabbato siquenti une fermose fotograffie del Almannacho del mio famoso Professore Dre. Titas. Intrittanto, filicitto a tutti gli suoi discípuli titelli che l'han fetto risoltare un kal-lendare di primmo cartel-lo.

NAPOLEONI FRITTI.

LO TIGRE REY

FAULA

Un tigre oprimia
despoticament
á un poble del qu'era
illegítim rey.
Tohom demostraba
lo seu descontent,
per la tiranía
de tant mal govern,
y de mil maneras
partits diferents
clamaban en contra
de despótichs fets.
'Ls micos y monas
com á intelligents
un partit regian
de semblants á n'ells;
moscas y formigas,
directors també
del partit d'insectes
nombrats varen ser,
y 'ls de quatre potas
escollant la veu
d'un burro, formaban
partit different.
¡Cóm s'en reya 'l tigre
barbaritats fent,
al veurer son poble,
digne d'aytal rey!
Mes no sempre reya
y us diré 'l per qué;
un partit hi havia
formal á tot ser.
Era la noblesa
y 'ls bons sentiments
junt ab la justicia

qui aqueix partit feu,
y un lleó 'l guiana,
un lleó molt bell,
l'únich que temia
aqueell tigre fer.
Que l'unió fá fors
bé 'n sapigut es;
faltant la segona
l'altre no existeix,
y aixó n'era causa
com es consequent,
que la tiranía
imperant anés.

Passaren molts días,
y molts anys també
seguint la injusticia
y sempre en aument;
pro tant va ensenyarse
aqueell tigre rey
en son pobre poble,
que insegu's vegé.
Los súbdits cridaban
ja a aquell lleó bell
que un jorn menysprehuaren
jajudans! diguent.
Un crit de venjansa
tota aquella gent
compacte cridaba
destronant son rey,
cosa que lograda
no haurian vist ells,
cridant com cridaban
tots diferent.

Are jo voldria
llegidor pacient,
que la faula aquesta
algom t'ensenyes.
Per fer la contraria
al mal, no hi ha més
com á medicina
qu' aplicar 'l be.

JOANET GRIPS.

Ja á París ha tingut lloch el robo més indigne y monstruós qu' ha presenciat lo present sigle.

Las Filipinas han sigut presa dels nortamericanos, sens que cap potència digués: ¡Alto!

En prenem nota.

Per aquest viatge no necessitavam.... Monteros.

Perque, per anar á París, y fer la voluntat dels yanks ja 'n teniam prou ab la generositat de 'n Sagasta y ab la prodigalitat de nostre desditxat govern.

Ho tindrém ben present....

Per home curro, en Blanco.

Mentres el govern li ha anat enviant cuartos, en Blanco ha desempenyat perfectament lo seu càrrec. Pero, quan el govern li ha dit: *prous cumquibus*, en Blanco ha demanat el relevo.

També apuntém aquest dato del célebre servidor de la Patria, don Ramón.

A Madrid s'han detingut á dos frares per suposarlos complicats ab lo moviment carlista.

Y ara, escoltin:

¿Que s'prepara, ó tenen ganas que s'prepari un altre any 35?

Perque si'l govern ho desitja, que ho diga ben clá.

Y li respondré com lo que no s'pensa.

L' altre dia, deya un *conspicuo* fusionista:

En Sagasta, que devant dels yanks ha sigut tan gallina, en prepara una contra els carlins que no se la pensan pas.

Pot ser que sí.

Pero, advertim al Sr. Sagasta que no tardí massa, perque no hi será á temps.

Per altre part, estém convensuts que si certs personatges estessin segurs de salvar la pell, es tant lo que s'veuen la menjadora á tres passas, que s'tiran de cap al carlisme sense pensarshi massa.

Y en Sagasta sap prou qui son.

L' Assamblea de Saragossa ha tingut un desenllás com lo preveyem.

Lo mateix que 'ls Congressos Catòlichs, tot se reduirá á un missatge á la Regent y pára de contar.

Total: papers mullats.

La fulla que férem circular sobre lo regionalisme carlí, comparat ab lo catalanista, ha tingut un èxit gran.

Fem present á tots los que 'ns han escrit y ens en demanan més, que no podém servirlos, ni pagant, puig s'ha agotat la tirada y ademés que nosaltres la propaganda la fem de franch.

Es probable que, més endavant, ne farém una tirada, no de 10.000, sino de 100.000, y aquí sí que no hi arriba la butxaca, pero 'ls cedirém á 1 pta. 'l 100.

Lo diumenge passat, la Associació de Sant Lluís de la parroquia de Sant Pau, celebrá una funció dramática en obsequi al distingit poeta y amich nostre don Joan Manubens Vidal, posantse en escena l' aplaudit drama "Los moneders falsos" que obtingué una ajustadíssima interpretació baix la direcció de don Ernest Fernández.

Al finalizar l' obra, el senyor Manubens fou cridat á l' escenari varias voltas entre 'ls estrepitosos aplausos de la numerosa concurrencia que omplia 'l local.

També la secció dramàtica del Centre Moral de Sant Francisco de Paula, en obsequi á nostre amich, posá en escena la preciosa drama "Lo presidari" y la sarsuela "Cápsulas Maüser" del mateix autor senyor Manubens y música del Rnt. Palau, que obtingueren immellorable interpretació.

A l'última hora va presentarse al Centre Moral lo senyor Manubens, que rebé una merescuda ovació de la concurrencia qu' omplia aquellas salas.

LA BONA FE D' EN NOCEDAL

Anys enradera, quan en Nocedal era un dels galls més enfumats del carlisme, no podia veure, ni en pintura, als mestissos, y 'ls feya una guerra á mort; y si 'ls hagués pogut fer desapareixer ab una bufada d' Espanya, ho hauria fet. Per ell, eran pitjor que dimonis del infern, perque deya qu' eran llops vestits ab pell d' ovelles: que procuraven ab las sevases tranzigencias esgarriar lo remat, pera ferlo pastura dels llops que té Lucifer á la seva gavia. Per ell, lo qui no era carlí era excomunicat: ferse ab los mestissos era ferse ab malas companyias, que no buscavan, segons ell, res més que empleos, honors, bonas pells, y sobre tot, unes bonas butxacas de xalins.

Donchs bé: ell ja tenia coll avall lo bocado de Pitá del carlisme, á la mort de son pare; però veient que per ell eranverts los rahims de la parra, puja adalt d' aquesta, y esbalota tot lo galliner, y las gallinas que's van enamorar dels seus qui-qui-ri-quichs 'l segueixen totas, y forman una ramada nova, y s' empassan tot lo gra que 'ls tirava de dalt de la parra estant, sense mastegarlo gens ni mica. Fins els feya empassar las gárofes totas senceras, sense entrever-sarsen ni una en lo coll de cap gallina.

Així com avans havia dit ó suposat que 'l que no era carlí no era catòlic, si hagués gosat hauria tombat la garba y hauria afirmat que cap catòlic podia ser carlí; y si no ho va dir clà ja ho va dir espés, com las pastetas que s' entreté á fer ja fa uns quants anys.

Avans, las paraules de don Carlos eran indiscutibles; s' havia de seguirlo á cegues; però havent vist que no podia tastar los rahims de la parra, allavors va aconcellar que s' havia de fer uns ulls com taronjas, perque D. Carlos s' havia fet liberal; y va trovar liberalisme en tots los seus documents; y jhorrorisine! (vejin si es proul) ne va trovar un dia en la xicara de la xacolata de D. Carlos.

Fins va probar de probar que n' hi havia en la «Carta-manifest á son Germà Alfons» del any..... de la picor.

El que sempre s' havia contat tant intranzigent y va intranzigir tants anys ab lo liberalisme del manifest de D. Carlos; tant pur que sempre se 'ns havia presentat, y may ens va dir res de la porqueria d' aquest liberalisme; tan sencer qu' ell se deya, y callantse aixó del liberalisme tant temps, se veu qu' era més corcat que cap barró de cadiro que cau del pur CORCH que allí ha fet de las sevas. Per què va tardar tants anys á fernes saber que D. Carlos era corcat? Perque tenia esperansa d' haver los rahims de la parra.

Se pensava ser tan pur, y ja veuhen que ho era tan com los puros de l'arrendataria, que de vegadas, segons diuhens, son un cau de porqueria.

Va separarse de D. Carlos perque va dir que s' havia tornat liberal, corcat, tranzigent y de la mánega ampla, ab la seva forma d' atracció. Donchs ara ve lo bò.

Al mes de juny del any 1876 deya Mossén Sardá: «Catòlichs son com nosaltres molts de nostres germans carlistas; catòlichs son com nosaltres molts de nostres germans alfonsins; catòlichs son com nosaltres molts de nostres germans que no 'ls agrada ser batejats ab cap nom dels que acabém de dir, entre 'ls quals ens hi contém nosaltres.»

Al sentir aixó en Nocedal se va esgarrifar, va fer mil escarafalls, y va considerar aquestas paraules com una base de mánega ampla, incompatible ab la sana intranzigencia, catòlica; y ara s' amotilla á un document tan estret com las calses d' un zuavo pontifici. Diu aixíis lo document aquest: «Las AMPLÍSSIMAS bases de nostra organisació s'amotllan á TOT, sens exigir cambis de dinastía ni oposar-se á cap d' elles, ni fins concretar-se á determinadas FORMAS.»

Y donchs; què s' ha fet Nocedal aquella mánega tan estreta que tot just hi passava 'l bras, y ara 's veu que s' ha convertit en aquells pernils tan amples, que portan actualment las senyoras! Es dir que hem arribat á un temps que vosté s' amotilla á TOT? Es dir que ara tan li fa la monarquia com la república, y que totes las formas.... de sabater, li van be pe'l seu peu?

Ahónt es aquella intranzigencia, aquella puresa de principis y aquella integritat, ja que ara s' amotilla á TOT? Se veu que deu haver anat á la «Maquinista terrestre y marítima» y s' deu haver fet fer mollos de totas classes, aixíis com anys enradera no més en gastava d' estrets.

Qui ha variat aqui, D. Carlos ó aquell que li dol lo NOSE-DAL.... del candelero?

Avans no podia veure als mestissos y conservadors ni en pintura; y ara espera l' hora de ferhi brasset. Avans eran més dolents que la peste..... bubónica; y ara 's veu que s' fon pera menjar ab ells lo turró y ferse un bon tip de babons de l' adrogueria nacional.

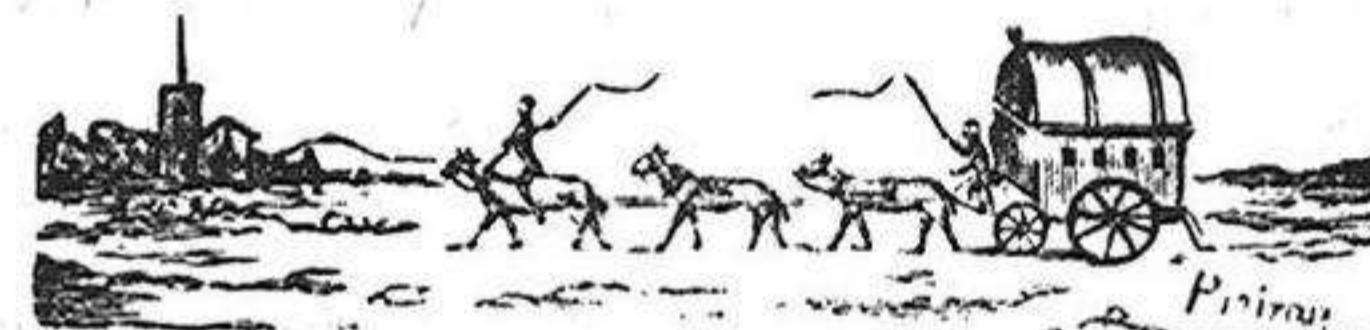
D' ell podém dir lo que s' aplica als protestants: «;Varías luego no ets la veritat,» (Varías luego, ó tens més gana que cap empleat de nou, ó fas més catòfols que 'l manyá del meu poble. Y crèguim que 'n fa molts, perque planta molts cinias, aixíis com en Nocedal planta molts bledas al clatell dels seus lectors.

Anys enradera en Nocedal era enemic de La Fé, CATÓLICA; y ara, comparant la seva rebelió d'avans, contra Don Carlos (per intranzigencia!) ab las sevases amplíssimas que vol ara, amotllantse á tot, (lo qual es una contradicció manifesta), se veu de un modo ben clar la BONA FE ab que va l' home que feya tantas bocadas de ser de mánega estreta, y ara s' ha tornat d' una mánega tan ampla, y que aixíis com ha canbiat tantas vegades de mollos, també 's veu que ha canbiat de pasta; y sens dupte que 'ls mestissos y conservadors la trobarán tan bona, que potser plegats farán ab ella un pastel que 'ls servirà per atracar-sen ben bé.

Y En Nocedal tal vegada dirá: «Carlins aneu cantant, que jo també cantaré aquesta:

Qui ha fet avuy—fará demá.
¡L'intranzigencia!—¡L'intranzigencia!....
¡Qué tants romans—y paciencia?
¡Afora escrúpols!—Noys á mamá.

UN ENEMIC DE PASTETAS.

CARTAS DE FORA

Llorens del Panadés, 21 novembre 1898.

Mon aymat Mestre: Diumenge passat varem acabar lo Sant Novenari ab una pau y alegría que no 's poden dir.

Los sermons del mateix anavan á càrrec del Reverent P. Plácido Vilarrubias, el qual d' una manera elocuent predicá las virtuts de nostre santa religió, devant de una concurrencia numerosíssima.

Lo diumenge s' feu una solemne y lluhidíssima Comunió en que assistiren á la Sagrada Taula prop de 300 ànimis, y á la tarde pronunciá en lo Centre Moral lo mateix P. Vilarrubias un inspirat discurs, posant á D. Carlos com á únic salvador d' Espanya y al govern liberal com á la plaga més terrible que pot tenir aquesta Nació. Los aplausos foren grans. Després pera obsequiar al P. Vilarrubias, cantaren los joves del Centre l' hermosa «Posta del sol» y la marxa «De Jesús som voluntaris», quedant molt satisfech.

Ja ho veu donchs, senyor Mestre, com en aquest poble encara hi há qui defensa la Santa Causa.

Maní y disposi de son servidor y afm. q. b. s. m.

LO VIGILANT DEL POBLE.

Vilallaons, 22 de novembre de 1898.

Amich meu y estimat Mestre: Diumenge, dia 20, passá per aquest poble nostre simpàtich amich l' Espardenyer de Vich, que per cert li feren una arribada carinyosa. Al poc rato, y mentres li preparavam un succulent dinar, reberem noticia de que havia sortit de Vich un gos xato y que, ab la quía entrecòmas anava en persecució de l' Espardenyer.

Tan prompte aquest né fou sabedor, tocá las de Villadiego cap dalt de la montanya de Montseny, desde ahont, ab un aereostàtic ex-profés, se 'n empujá á la Lluna.

Aixíis las cosas, veyem entrar á Vilallaons el gos xato ab uns ulls que vomitaven foix y rabia.... però, pobret ben prompte quedá aplastat per una groixuda y corpulenta teula que li tirá al cap lo noy de can Nas-Llarch.

L' Espardenyer s' emportá á la Lluna molt cànem y molta beta pera fer, juntament ab Titella, algunas mils espadenyas per quan sia l' hora.

En Fililitas fa molta llàstima des de que l' Espardenyer li ha fugit. Diu que vol posar-se á criar gallinas... taups... etzétera, etz. Tot lo dia no fa més que jaure.

Deu concedeixi á l' Espardenyer un bon viatge y á n' en Fililitas una bona son.

De vosté atent y afm. s. s.

LO CAMPANÉ DE VILALLEONS.

**

Badalona, 22 novembre de 1898.

Estimat senyor Mestre: Com li diguí en ma última, lo dia 20 tingué lloc en nostre Circol Catòlic la primera representació del aplaudit drama d' en Manubens «Los Moneders Falsos.» Son desempenyo fou brillant, pues lo senyor Masriera (A) es porrà molt be en son paper de protagonista, y l' senyor Forn feu una creació en son paper de Pep, y logrà ferse tan antipàtic del públic, que fins vaig sentir que algú deya: *llàstima que no 'l matin*; dels demés papers, demanar més fora impossible, é hi prengueren part á més dels anomenats, los senyors Valls (J), Galcerán, Rosés, Font, Fló, Selva, Frasquet, Campmany, Bachs, Formiguera y Reverte.

Es de fer notar que en lo tercer acte no 's veia l' altar, cosa que es molt conforme.

De la «Esmeralda» li diré que es una pessa per l' istil de «La fantasma de Sant Telmo» del mateix autor, y fou bastant ben rebuda.

A la tarda tingué lloc la vetllada que estava anunciada en la que hi prengueren part los senyors Solá (B), Massriera (J), Escofet, Tera, Lleal y algún altre que sento no recordar.

La secció dramàtica està preparant una cumplida funció, que tindrà lloc lo dia 4 de desembre, que visitarà lo preciós local de la Cort Angélica de Sant Lluís Gonzaga de Barcelona (Gracia), composta de lo preciós drama en vers y en tres actes de en Joseph O. Masriera y estreno de «La millor venjansa», y la tan aplaudida zarzuela de costums chino-japoneses «La Mandarina», las cuales serán representadas ab tota la riquesa de trajes y decorat, ab assistència de sons respectius autors; a més, lo mateix dia 4 á la nit se estrenarà la pessa en un acte, deguda á la ploma d' Emanuel Masriera, consoci nostre, en la Asociació de Lluïsos de Sant Pau, baix la direcció del intelligent actor senyor Fernández.

Res més per avuy; queda de vosté afm. s. s.

OEBAC.

**

Tordera, 1 desembre de 1898.

Estimat senyor Mestre: Al llegir la correspondència de Tordera publicada en la Costa de Llevant y firmada por un tal S. Navines, crech que la major part dels que la llegiren, per comites de trobar las noves sempre agradables del poble ahont s' ha nascut, passaren un d' aquests ratos aborrits y que sempre dol haver perdut. Si no fos per rectificar lo criteri de molts que, no estant ben enterats de la qüestió, podrían figurarse que 's tracta d' una discussió seria, ni sisquiera agafariam la ploma, puig solsament lo llenguatge que usa 'l tal senyor y la manera esgarriada de raciocinar, basta y sobra pera fer perdre tota afició d' interès en lo qu' ell diu; 's veu que l' intelligent senyor Navines escriu per aquell diari en les hores lliures que li deixa sa professió; perque si desempenyés aquesta ab 'ant mal acert y tan poca trassa, cas de tenir rahó, faria creure á tothom que está mancat d' ella. Perque una de dos: si es tan coneugut, segons ell diu, l' autor d' aquestas ratllas, cap necessitat té de obligarli á treures la caretta, y si no 's coneix (cómo es que l' anomena carli tan sols de nom....)

Sens dupte que l' odi sectari als determinats personatges ha posat en sa boca una serie de descabelladas expresions que, com diu ell mateix, li han embruiat la ploma; senyor Navines, quan la ploma s' embruta es degut á que la tinta no es bona y no als que han motivat que transcrigués en lo paper lo resultat de sus meditacions filosòficas.

Se 'ns figura que ha passat alguna nit al castell de Palafolls, fent las quartilllas que ab tan poca sort passaran á la posteritat. Ademés respecte á la sobra d' arguments del seu escrit, tenim d' advertirli que 'ls brams d' ase no pujan al cel, y 'l poble de Tordera es massa sensat per no comprendre que baix la capa de demòcrata s' hi veu l'home presumtuós, dominat per la passió sectaria.

Per últim li aconsellém que 's dediqui á sa professió, per la qual seria molt trist que hi tingüés mènys aptituds que per escriurer, puig quan no foren nosaltres, la gràmàtica y el sentit comú protestarien de sus obres literàries; que 's recordi del adagi castellà: Zapatero, á tus zapatos. Y si pretén ser noble, que no posi 'l seu nom en la correspondència que publica, puig en cas d' qu' ell ho siga, podria fer duplir á algú de sa noblesa.

Son afectíssim S. S.

UN CARLI.

CORRESPONDENCIA

S. y fills, Lleyda; total d' almanachs, 50.—P. M., Badalona; á vosté 40.—M. I., Olot; 40.—J. D., Calella; 25.—D. P., Figueras; 10.—Rnt. J. P. A., S. M. R., J. R. B., Y. S. C., Un Rector, J. B. A., A. P., S. C., T. B. C., J. S. R., T. V., N. E., R. L. V.: remesos los almanachs, està conforme.—C. T.; se veu la bona voluntat que agrahím, pero es molt deficient.—D. D. V., Barcelona; lo mateix li dihém y ens xocá lo del «Diluvi».—J. B., Sant Hipòlit; á vosté 55 almanachs.—J. C., Olesa; 20.—J. M. B., Tortosa; total, 6.—F. C., Sallent; servit lo número que demana.—F. P., Manlleu; 24.—R. T., Ripoll; li envio 12 almanachs més, ja vaig enviar los que 'm demanava y miraré d' escusar las unglas á alguns empleats de correus.—Pio B., S. Joan de Vilassar; li hem servit lo que 'ns demana.—E. P., Granadella; servits los 12 almanachs.—J. F., Girona; total 50 ab los enviats raderament.—J. M., Tarragona; remesos á vosté 20.—D. F., Solsona; al portador de la carta se li entregaren los 25 almanachs, pagats.—A. T., Tarrassa; van 6 almanachs més.—J. B., Seu d'Urgell; van 12 almanachs més, y va aumentat lo paquet.

ALS PAGESOS Y COMERCIANTS DE VI

's recomaném, pe'ls resultats que nosaltres n' hem tocat, el Clarificant POWER, el més eficaç de tots los coneuguts, preparat sens cap procediment químic, pera vins blanxs, negres y aiguardents.

Aquest clarificant deu usarse pera tota classe de vins, nous ó vells ans de oferirlos á la venda, poguent emplearse ademés en tota època del any. No sols no descolora'ls negres sino que fa ressaltar més son propi color roig tan sollicitat en tots los mercats consumidors, deixantlos á la vegada de paladar mes fi, ab quals ventatges s' obté fàcilment dels compradors major preu del que pagarien pe'l mateix vi ans de clarificat.

Per la seva baratura y fàcil aplicació ja's recomana.

Dirigirse pera més detalls, á:

J. M. Roma, Fontanella, 5, Barcelona.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.